

MEMÒRIA DEL CURS 2014-2015

Octubre 2015

MEMÒRIA CURS 2014-2015

I. REFLEXIÓ

• REUNIONS DE PATRONAT

Com ja és habitual aquest curs el Patronat de la Fundació ha dedicat una reunió mensual a temes de Debat Cultural.

Els temes de debat treballats aquest curs han estat:

- *El divorci*
- *La significació actual de la figura de Ramon Llull*
- *Els orígens i les característiques de la cultura europea* (sis sessions)
- *La qüestió de l' islam* (dues sessions)
- *Espirituals sense religió*

Trimestralment també s'ha fet una reunió de caire administratiu i mensualment s'ha reunit la comissió Permanent del Patronat de la Fundació.

• REFLEXIÓ SOBRE L'ACTUALITAT CULTURAL I RELIGIOSA DEL MES

Durant el curs han seguit les sessions mensuals de reflexió sobre l'actualitat cultural i religiosa que continuen tenint un públic fidel d'assistents. Presentades per Òscar Bardají, han comptat amb els següents ponents convidats:

20 d'octubre	Lluís FOIX
16 de novembre	Enric VENDRELL
15 de desembre	Joan RIGOL
19 de gener	Jordi LLISTERRI
16 de febrer	Anna ROIG
16 de març	Josep M. CASASÚS
20 d'abril	Rafael JORBA
18 de maig	Miquel CALSINA
15 de juny	Rafael JORBA

• SEMINARIS PERMANENTS

- Grup de reflexió sobre l'islam a Catalunya

Durant aquest curs ha continuat desenvolupant la seva reflexió el seminari *Grup de reflexió sobre l'islam a Catalunya*

Coordinat per **Antoni MATABOSCH**, el Seminari continua les seves reunions per setzè curs consecutiu. Format per persones d'àmbit cristià, pot estar obert, si es considera

oportú, a persones de l'islam. Es concep com un grup de reflexió, sense excloure que pugui fer alguna aportació més pública o alguna recomanació en els nivells que es consideri convenient.

Aquest curs, el seminari sobre el islam ha celebrat set sessions i ha comentat el llibre *El reformismo musulman* de Tariq Ramadan.

A cada sessió s'ha comentat un capítol d'aquest llibre, que relata la historia del reformisme musulmà des de el segle XIX fins a la creació dels Germans Musulmans, grup polític que ens ajuda a entendre l'actualitat política als països del Islam, sobre tot a Egipte. Cal dir que Tariq Ramadan es el nét del fundador dels Germans Musulmans.

- **IFE21**

En continuïtat amb el curs passat, sota el nom d'IFE21 (Inculturació de la fe segle XXI) i coordinat per **Josep M. CARBONELL** i **Jaume DANTÍ** aquest Seminari vol complir l'antic projecte de vincular joves de diverses disciplines a la Fundació Joan Maragall. IFE21 pretén ser un espai de debat i confrontació intel·lectual sobre temàtiques transversals a diferents disciplines que ajudin a adquirir noves claus interpretatives per al diàleg entre la fe i la cultura. Alhora, es pot presentar també com un petit laboratori d'investigació en matèria de religiositat i societat contemporània a partir de les investigacions que els participants estiguin realitzant sobre aquestes temàtiques. Al llarg d'aquest curs passat s'han realitzat 7 trobades (una cada mes i mig) i s'ha estat treballant el llibre *El desencantamiento del mundo. Una historia política de la religión* de Marcel Gauchet.

II. FORMACIÓ

• **AJUTS**

És un dels objectius de la Fundació Joan Maragall promoure vocacions de persones joves que tinguin capacitat i vulguin treballar en el camp del diàleg entre la fe i qualsevol dels àmbits de la cultura. Es tracta de suscitar i promoure futurs intel·lectuals cristians sensibles a les relacions entre la pròpia disciplina (tant en el camp de les ciències de la naturalesa com en el de les ciències humanes) i el cristianisme, fent veure les repercussions religioses i les implicacions humanístiques, ètiques o polítiques del tema estudiat.

En aquesta tretzena convocatòria es va acordar de concedir l'ajut a **Joan CABÓ**, que sota la direcció del professor, Armando PEGO de la Universitat Ramon Llull, ha treballat el projecte *Maurice Blanchot i el cristianisme. El pensament neutre en diàleg amb la cultura cristiana: reminiscències, afinitats i divergències*. El seguiment per part de la Fundació ha estat a càrrec del Dr. Ignasi BOADA.

- **PREMI**

La Fundació Joan Maragall ha convocat per vint-i-quatrè any el Premi Joan Maragall per a una obra d'assaig o d'investigació sobre *Cristianisme i cultura*, entenent tots dos termes i la seva relació en el sentit més ampli (que inclou, naturalment, aspectes religiosos o interreligiosos, però també aspectes humanístics, ètics i polítics). Actualment el Premi és biennal. El guanyador de la darrera convocatòria ha estat Salvador BRUNA amb l'obra *El sofriment vicari en Graham Green i els escriptors francesos del Catholic Revival*.

III. ACTIVITATS PÚBLIQUES

- **CONFERÈNCIA**

LES ESGLÉSIES CRISTIANES AL PRÒXIM ORIENT AVUI

A càrrec de Manuel NIN

La Fundació Joan Maragall, preocupada per la situació dels cristians al Pròxim Orient, per l'agreujament que ha sofert en aquests darrers mesos i pel desconeixement que els cristians d'aquí tenim de tot plegat, va voler organitzar una conferència que ajudés no sols a informar sinó també a conscienciar.

Per aquest motiu el Patronat va demanar al P. Manuel NIN, arximandrita i rector del Col·legi Grec de Roma que pronunciés una conferència sobre aquest tema i que donés testimoni dels greus fets que s'esdevenen en aquell territori. El P. Nin fou presentat per Antoni PUIGVERD, periodista i escriptor.

La sessió va tenir lloc el dimecres 1 d'octubre de 2014.

- **CONFERÈNCIA D'INAUGURACIÓ DE CURS**

DEL DIÀLEG ECUMÈNIC AL DIÀLEG INTERRELIGIÓS

A càrrec d'Antoni MATABOSCH

L'acte tingué lloc el dimecres 22 d'octubre de 2014 a la Sala d'Actes del Seminari Conciliar de Barcelona i fou presidit per Mons. Lluís Martínez Sistach, Cardenal Arquebisbe de Barcelona.

Al final de l'acte es va llegir el veredict del **XXIV Premi Joan Maragall** i es va fer públic el destinatari de l'**Ajut a la Formació**.

- **CICLE DE CONFERÈNCIES**

TORNEM A FER MEMÒRIA

Com en edicions anteriors, aquest cicle de conferències és una coorganització de l'UPF-IDEA, i la Fundació Joan Maragall.

L'any anterior es va proposar diverses aproximacions al tema de la memòria: des de la perspectiva de la filosofia i de la literatura, des de la pintura, la política, la genètica i l'escola. Aquest any s'ha volgut tornar a fer memòria, i per això s'ha convidat un sociòleg, una psicòloga, un neuròleg, un informàtic i un filòsof a descobrir-ne altres aspectes, individuals i col·lectius, relacionats amb la salut i amb la malaltia, amb la seva concreció més material o transcendent

Coordinador: Oriol IZQUIERDO

Dimecres, 29 d'octubre

La memòria col·lectiva: una mirada des de la sociologia

Jordi GUIU

Dimecres, 5 de novembre

Memòria del més enllà: meditacions sobre la transcendència

Amador VEGA

Dimecres, 12 de novembre

La memòria, la guerra i la pau: trauma i transmissió

Anna MIÑARRO

Dimecres, 19 de novembre

L'home i la màquina: la memòria cibernètica

Toni MATAS

Dimecres, 26 de novembre

La memòria en l'envelliment

Nolasc ACARÍN

- **CICLE DE CONFERÈNCIES**
ESPERANCES DAVANT D'INCERTESES

Aquest cicle ha volgut examinar aspectes concrets de l'esperança davant les crisis actuals de la nostra societat, que atorguen un relleu i una urgència especials a la reflexió sobre el futur. En concret, hem volgut considerar tres facetes de l'esperança –tecnològica, humanística i cristiana– i quina mena d'interaccions entre elles podrien fer més fecunda la seva acció. De fet, les promeses mèdiques, alimentàries, comunicatives, socials i culturals de la tecnologia constitueixen una esperança ben viva per a molta gent d'avui, però no són suficients per a donar resposta als neguits vitals més profunds. En aquest context, hem intentat examinar la vigència i fecunditat de les propostes humanistes i cristianes: una esperança tecnològica eficaç i innovadora, una esperança humanística crítica i alliberadora, i una esperança cristiana mística i profètica.

A càrrec de David JOU

Dijous 13 de novembre de 2015

La crisi política i econòmica

Dimensió social de la tecnologia, i doctrina social de l'Església

Dimarts 18 de novembre de 2015

La crisi ecològica i demogràfica

Dimensió planetària de la tecnologia, i el món com a Creació

Dijous 20 de novembre de 2015

La crisi espiritual

La tecnologia com a comunicació, i l'espiritualitat com a compromís

El cicle va tenir lloc a l'Auditori de la Facultat de Comunicació Blanquerna (Valldonzella, 12 - Barcelona)

- **CICLE DE CONFERÈNCIES**

L'AMOR

En col·laboració amb la Universitat de Lleida, IREL i Institut d'Estudis Ilerdencs

Coordinadors: Joan BISCARRI, Josep M. CARBONELL, Josep M. FORNÉ, Ramon PRAT i Francesc ROMERO

Dimecres, 16 d'octubre de 2014

Amor, bellesa i transcendència

Carles TORNER

Dimecres, 13 de novembre de 2014

L'amor com a ciment de la cohesió social

Joan Ramon SAURA

Dimecres, 11 de desembre de 2014

La sexualitat i l'amor

Santiago FRAGO

15 de gener de 2015.

Amor i justícia

Dolors TELLA

12 de febrer de 2015

Amor i autoestima

Blanca MANZANO

12 de març de 2015

Sense admiració ni amor, no hi ha filosofia

Josep Maria FORNÉ

16 d'abril de 2015

La humilitat de l'amor de Déu

González FAUS

- **CURS VIRTUAL**

S'inicià la col·laboració amb l'ISCREB amb la difusió d'uns cursos *on line*

Buddhisme

Professor: Juan CINCUNEGUI

Dates: del 4 d'octubre de 2014 al 26 de gener de 2015

Islam, fonaments

Professor: Josep BELLVER

Dates: del 14 de febrer al 15 de juny de 2015

Trets fonamentals de la cultura actual

Professor: Miquel CALSINA

Dates: del 14 de febrer al 15 de juny de 2015

Instruments per al diàleg

Professor: Joan HERNÁNDEZ

Dates: del 14 de febrer al 15 de juny de 2015

Mestres espirituals del segle XX

Professor: Jesús RENAU

Dates: del 14 de febrer al 15 de juny de 2015

- **PRESENTACIÓ**

ESCATOLOGIA I MODERNITAT. EL PENSAMENT D'ODO MARQUARD

De Carles LLINÀS. Premi Joan Maragall 2012

En col·laboració amb la Facultat de Filosofia (URL) i la Facultat de Teologia de Catalunya

Van presentar l'acte: Ignasi ROVIRÓ i Pere LLUÍS FONT

Amb les intervencions de Joan GARCIA DEL MURO, Armando PEGO i l'autor

Data: 12 de novembre de 2014

L'acte tingué lloc dins del marc "La quarta hora dels dimecres" - Facultat de Teologia de Catalunya i Facultat de Filosofia de Catalunya (Aula 1).

- **CURS**

CLAUS DE LECTURA DE LA BÍBLIA (VII). LA DONA EN EL NOU TESTAMENT

És ben sabut que una de les fonts principals de la vitalitat del pensament cristià contemporani han estat els estudis bíblics, que han comportat una renovació profunda de la manera de llegir la Sagrada Escripura.

Per això, la Fundació Joan Maragall, responent al seu objectiu essencial de contribuir a la inculturació actual del cristianisme, va organitzar per setè any consecutiu (amb l'assessorament del Dr. Armand Puig) el curs *Claus de lectura de la Bíblia*.

Després de dedicar els tres primers anys a exposar qüestions preliminars i a proporcionar una guia actual de lectura de l'Antic i del Nou Testament, seguint la tònica dels tres darrers de

tractar un tema monogràfic, les lliçons d'aquest setè es van dedicar a estudiar la qüestió de "La dona en el Nou Testament".

Dijous 22 de gener de 2015

Jesús i les dones

Jordi LATORRE

Dijous 29 de gener de 2015

Maria, la Mare de Jesús

Armand PUIG i TÀRRECH

Dijous 5 de febrer de 2015

Marta i Maria de Betània

Núria CALDUCH-BENAGES

Dijous 12 de febrer de 2015

Maria Magdalena

Begonya PALAU

Dijous 19 de febrer de 2015

La samaritana

Oriol TUNÍ

Dijous 26 de febrer de 2015

Era misogin Sant Pau?

Mar PÉREZ DÍAZ

Coordinador: Pere Lluís Font

- **REFLEXIONS TEOLÒGIQUES**
UN ABANS I UN DESPRÉS DE L'EVANGELII GAUDIUM?

A càrrec de Llum DELÀS

L'exhortació del Papa Francesc marca el full de ruta del seu servei com a cap de l'església catòlica. Dóna orientacions concretes per la posada en pràctica de "l'aggiornamento" que varem veure predicar durant el Concili Vaticà II i que no hem estat capaços de traduir en gestos intel·ligibles per al món d'avui.

El Papa Francesc proposa una nova vivència i transmissió de la fe, diferent de la feta fins ara. Tot mirant el nostre món, en cossa la necessitat d'alegria i el crit dels empobrits que demanen una conversió urgent a l'evangeli. Ens assenyala el camí.

Dimecres 28 de gener de 2015

La transmissió de la fe: del proselitisme a l'atractiu d'unes vides centrades en Jesucrist.

Dimecres 4 de febrer de 2015

Escollar el món actual per a estimar-lo

Dimecres 11 de febrer de 2015
Cridats a evangelitzar el nostre món

- **PRESENTACIÓ DEL NÚM. 249 DE QÜESTIONS DE VIDA CRISTIANA**
EL SILENCI

La presentació del volum *El silenci* va tenir lloc a la seu de la Fundació el dilluns 26 de gener de 2015 amb la participació d'Oriol IZQUIERDO, Jaume SUBIRANA i Carles TORNER. El President de la Fundació, Josep M. CARBONELL, va obrir i tancar l'acte.

- **CONFERÈNCIES**
TERESA DE JESÚS, AHIR I AVUI
Una relectura de la seva obra en el V Centenari del seu naixement

El 30 de març del 2015 es compliren 500 anys del naixement de Teresa de Jesús.

Amb aquest motiu es van dur a terme durant tot l'any un seguit d'iniciatives per recordar i actualitzar la seva experiència i el seu missatge. L'interès per aquesta dona extraordinària del segle XVI continua creixent, avui més que mai. Sorprenen i atrauen el seu testimoni de coratge i de fermesa, la seva crida a l'autenticitat i a la interioritat, la seva vivència de l'evangeli amarada d'humanisme i centrada en l'amor, la seva relació propera amb Déu entesa com un tracte d'amistat...

Els seus escrits són d'una gran qualitat literària i d'una profunditat espiritual única. El seu influx ha estat notable, també a casa nostra, en àmbits tan variats com la literatura, l'art o l'espiritualitat. En aquest context, la Fundació va pensar que valia la pena dedicar un cicle de conferències a la seva figura i a la seva obra.

Dijous 12 de març de 2015
Teresa de Jesús i la seva obra
Agustí BORRELL

Dijous 19 de març de 2015
Teresa de Jesús en la cultura catalana
Mercè GRAS i Joan REQUESENS

Dijous 26 de març de 2015
L'espiritualitat al segle XVI i al segle XXI
Laia DE AHUMADA

Coordinador: Agustí BORRELL

- **SEMINARI**
La llibertat

En continuïtat amb la col·laboració de la Fundació Joan Maragall amb l'REL s'organitza aquest Seminari a Lleida el divendres 13 i el dissabte 14 de març de 2015

Ponents: Àngels SANTA i Jaume BARRULL, moderats per Joan BISCARRI; Salvador ESCUDÉ i Nel·la BUREU, moderats per Josep Maria FORNÉ

El Seminari tingué lloc a la Universitat de Lleida

- **CONGRÉS DE QÜESTIONS DE VIDA CRISTIANA**

Coordinadors: Miquel CALSINA, Josep M. CARBONELL, Joan Carles ELVIRA, Joan RIGOL i Carles TORNER

En el marc de la seva trajectòria i experiència acumulades, la Fundació Joan Maragall i l'Abadia de Montserrat van impulsar el primer Congrés *Qüestions de Vida Cristiana*, que tingué lloc el dissabte 14 de març de 2015 a Montserrat, que portà per títol ***Europa. Retrobar l'ànima***. L'objectiu d'aquest fòrum de debat, que vol esdevenir una realitat biennal, és construir un espai en el que intel·lectuals i acadèmics, creients i no creients, dialoguin i reflexionin conjuntament sobre el paper que poden jugar determinats valors compartits per la tradició cristiana i la tradició laica en la recuperació d'un projecte europeu sòlid.

Europa. Retrobar l'ànima

1ª sessió : presentada i moderada per Enric JULIANA, periodista i director adjunt de *La Vanguardia*

La espiral espiritual. Sobre el sentido de la fe cristiana en la historia de occidente

Conferència de Gabriel MAGALHÃES, escriptor portuguès, articulista de *La Vanguardia*

Coses que no pensem

Conferència de Jaume CASALS, rector de la Universitat Pompeu Fabra

2ª sessió: presentada i moderada Francesc TORRALBA, patró de la Fundació Joan Maragall i director de *Qüestions de Vida Cristiana*

Intempèrie metafísica i essència de la paraula

Conferència de Josep M. Esquirol, professor de filosofia de la Universitat de Barcelona

Diàleg

Conclusions del Congrés a càrrec de Francesc TORRALBA

- **Cicle de conferències**

MONOTEISME I RESPONSABILITAT. EL PENSAMENT JUEU CONTEMPORANI D'EMMANUEL LEVINAS, HANS JONAS I FRANZ ROSENZWEIG

Amb aquest cicle, que abordà una presentació general de la panoràmica del pensament jueu contemporani, i proposà una primera aproximació a tres de les seves figures més importants, Emmanuel Levinas, Hans Jonas i Franz Rosenzweig, la Fundació Joan Maragall s'ha sumat al necessari diàleg interreligiós que ens cal realitzar des de totes les instàncies.

Recollint el testimoni d'experiències tan lloables com *l'Entesa judeocristiana*, es va presentar des d'una perspectiva filosòfica, la particular relació familiar dels cristians amb el

món hebreu i col·laborar a fer realitat l'aprofundiment en l'amistat judeocristiana de la qual tant ens parla el Papa Francesc. El cicle va tenir lloc a l'Auditori de la Fundació Joan Maragall.

Dilluns 23 de març de 2015

El otro como maestro: introducción al pensamiento de Emmanuel Levinas

Jorge ÚBEDA

Un pensamiento de frontera: la filosofía judía del siglo XX

Irene KAJON

Dimecres 25 de març de 2015

Hans Jonas: cuidar del mundo. Poder, fragilidad y responsabilidad

Tomás DOMINGO MORATALLA

Franz Rosenzweig: nombrar y des-nombrar. de la revelación a la responsabilidad

Olga BELMONTE

Coordinador: Jordi GIRÓ

- **CICLE DE CONFERÈNCIES**
POLÍTICA I RELIGIÓ A CATALUNYA (SEGLES XIX-XX)

La Fundació Joan Maragall, conjuntament amb el Centre d'Estudis Històrics Internacionals de la Universitat de Barcelona, el Departament d'Història Moderna i el Departament d'Història Contemporània de la mateixa universitat, van organitzar el cicle ***Política i religió a Catalunya (segles XIX-XX)*** amb l'objectiu d'oferir una panoràmica sobre l'evolució de la relació d'aquests dos aspectes de la realitat històrica, fixats en quatre períodes, que reflecteixen no només la influència entre ells sinó també bona part dels canvis en la vida quotidiana de la nostra societat contemporània.

La complexitat d'aquella relació, però també l'excessiva simplificació de certs enfocaments historiogràfics, ha comportat massa sovint anàlisis poc aprofundides i interpretacions limitades i fins interessades per a la justificació de determinats posicionaments ideològics. Aquella continuada i més o menys intensa interrelació es presenta de manera prou significativa i alhora canviant en els diversos components del carlisme i del naixement del catalanisme polític, en el tràgic desenvolupament de la Guerra Civil, en el paper de l'Església durant la dictadura i en les noves condicions que sorgeixen amb l'establiment de la democràcia.

En un temps d'aquest segle XXI on la relació entre política i religió oscil·la entre la identificació i la ignorància, aprofundir en el que ha estat en els dos darrers segles a Catalunya contribueix a l'aproximació a un debat que no es pot defugir.

El cicle va tenir lloc a l'Aula Gran de la Facultat de Geografia i Història de la UB.

Dimecres 8 d'abril de 2015

Entre el carlisme i el catalanisme polític

Lluís Ferran TOLEDANO (UAB)

Dimecres 15 d'abril de 2015

Guerra Civil i religió

Hilari RAGUER (Monestir de Montserrat)

Dimecres 22 d'abril de 2015

L'Església catalana durant el franquisme

Jordi FIGUEROLA (UAB)

Dimecres 29 d'abril de 2015

Democràcia i secularització

M. del Mar GRIERA (UAB)

Coordinador: Jaume DANTÍ

- **Cicle de conferències**

XENOFÒBIA I INTOLERÀNCIA RELIGIOSA

Aquest cicle de tres conferències ha volgut reflexionar entorn dels prejudicis, dels estereotips i de la discriminació religiosa en la nostra societat: la islamofòbia, la cristianofòbia i l'antisemitisme.

Vivim en un món on la identitat plural és inherent al món globalitzat. Les imatges mentals poden afectar la nostra percepció i la relació amb l'altre, possiblement per aquest motiu les opcions religioses prenen un rol important sobre la presència d'identitats i de gestions de la diversitat.

En aquestes tres sessions es van analitzar tres possibles formes d'exclusió -la cristianofòbia, la islamofòbia i l'antisemitisme- i les seves causes. Es tractaren també dels recursos dels quals es disposa per treballar l'etnocentrisme, la intolerància i la xenofòbia.

Dimecres 6 de maig de 2015

Cristianisme

Joan HERNÁNDEZ i Xavier MARÍN

Dimecres 13 de maig de 2015

Islam

Mohamed EL GHAIKOUN i Joan HERNÁNDEZ

Dimecres 20 de maig de 2015

Judaisme

Jorge BURDMANN i Joan HERNÁNDEZ

Coordinador: Joan HERNÁNDEZ

IV. PUBLICACIONS

Col·lecció “Cristianisme i cultura”

79. *Escatologia i modernitat. El pensament d'Odo Marquard*
Carles LLINÀS. Premi Joan Maragall 2012
80. *Rellegir Kierkegaard avui*
Ignasi BOADA i Francesc TORRALBA (coord.)
81. *Claus de lectura de la Bíblia (VII). L'Evangelí i la història*
Armand PUIG I TÀRRECH (coord.)

Col·lecció “Quaderns de la Fundació Joan Maragall”

106. *El canvi cultural del segle XX*
Jordi CASASSAS YMBERT
107. *L'home modern. Un balanç*
Ignasi BOADA
108. *Del diàleg ecumènic al diàleg interreligiós*
Antoni MATABOSCH
109. *Església i poder. Els casos d'Anglaterra i França*
David ABADIAS, Ignasi FERNÁNDEZ TERRICABRAS (en premsa)

Revista “*Qüestions de vida cristiana*”

249. *El silenci*
250. *La culpa*
251. *Teologies emergents*

El director de la revista des del núm. 251 és Francesc TORRALBA i el Consell de redacció està format per:

Gabriel AMENGUAL
Emília BEA
Miquel CALSINA
Agustí COLOMER
Jaume DANTÍ
Teresa FORCADES
Josep HERRERO
Ramon PLA I ARXÉ
Ramon PRAT
Núria TERÉS